N. 261. 1835

BREDASCHE Staat-, Letterkundige Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijk Blad.

Vrijdag 1 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Brussel. — De belgische bladen vermelden, dat de kolonel der genie *Wijnen*, van zijnen adjudant den luitenant *Caraïus* vergezeld, in den nagtelijksten nacht van Brussel naar Zonhoven vertrokken is, voor de herstelling der inrigtingen betreffende de gemeente-verdeeling van Maastricht, en de kwestie betreffende de vaart op de Maas.

— De *Messager de Gand* van heden berigt, dat de provocatien van het *Journal des Flandres* reeds begonnen hadden hare vruchten te dragen. In den avond van eergisteren waren een troep aankomende jongens op de Wapenplaats tegen over de societeit *de la Concorde* zamengeschoold, om het zeerst scheldwoorden en verwenschingen tegen de genoemde societeit en derzelver leden uitbrakende. Nadat deze soort van charivari omtrent een half uur gedaurd had en de baldadige jongens, die door eenige meer bejaarden uit den hoop aangemoedigd werden, zich gereed maakten om verder te gaan, was een detachement van de naburige wacht, dewijl de politie toch niet opdaagde, tusschen beide gekomen en had de kwaadwilligen in een oogenblik verstroid. Tot laat in den nacht waren er patrouilles in deze wijk van de stad op de been geweest. Naar den *Messager* voorts verzekert, was bij nevens dagorder dezer dagen belast, de hoofdwacht met een 60tal manschappen te versterken, die des nachts de stad in patrouilles doorkruisen moesten.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 28sten October.

De berigten van de Spaansche grenzen zijn heden geheel onbeduidend. Dezelve vermelden niet anders, dan dat de troepen der koningin, die voor eenige dagen den kolonel *Erazo* noodzaakten, op Fransch grondgebied de wijk te nemen, zich ook elders in Navarre hebben vertoond, en in onderscheidene vallijen voor het oogenblik het gezag van het tegenwoordig bestuur hebben hersteld, de plaatselijke autoriteiten, die zich niet genoeg tegen den opstand verzet hadden, naar Pampeluna medegenomen, waar zij waarschijnlijk voor eene militaire commissie zullen worden teregt gesteld. Te Irun en in andere plaatsen der provincie Guipuzcoa, die tot nu van gestrenge maatregelen verschoond bleef, heeft men thans insgelijks de martiale wet afgekondigd, wijl de opstand zich meer en meer scheen te verspreiden. Dat de gemeenschap met Madrid nog steeds onzeker is, bewijst een bericht van Bayonne van den 24sten dezer, inhoudende, dat den vorigen dag twee courriers met dezelfde depeches naar genoemde hoofdstad waren vertrokken, waarvan de eene den gewonen weg, de andere dien over Pampeluna en Saragossa zoude kiezen. De beruchte *El Pastor* is aan het hoofd zijner onlangs bijeengebragte vrijwilligers, van Irun naar Tolosa vertrokken, om zich aan den generaal *Castagnos* aan te sluiten.

Met ongeduld ziet men het bericht te gemoet, dat de generaal *Sarsfield* aan het hoofd zijner troepen, te Miranda of op eenig ander punt, van waar hij de opstandelingen kan bestoken, is aangekomen. Het zal dan te bezien staan, of de troepen der koningin tegen de onvermoeide partijgangers, die de zaak van don *Carlos* aankleven, bestand zijn. Het aantal dezer laatsten wordt, voor zoo ver dezelve gewapend zijn, zelfs door de partijdigste berigten, in de drie provincien Biscaye, Alava en Guipuzcoa op 18 à 20,000 man begroet.

— Vorst *Leopold* en zijne echtgenoote zijn gisteren middag ten half vier uren alhier aangekomen, en ten vijf uren in de Tuilerien afgestapt. Hun intogt heeft met de meeste plegtigheid plaats gehad. Bij derzelver ontmoeting met het koninklijk gezin heeft een zonderling en zeer zeker zeldzaam geval plaats gehad. Een der voorrijders namelijk had het ongeluk van het paard te vallen, en werd door het rijtuig des konings, dat hem over het lijf ging, gekwetst. De koning deed daarop dadelijk stil houden, vroeg of er onder de omstanders zich een genesheer bevond, haalde, hierop geen antwoord krijgende, zelf een lancet voor den dag, en deed den gekwetsten met eigen hand eene aderlating ondergaan. Het spreekt van zelf, dat de ongelukkige door deze ongewone gunst moest gered worden, immers de dagbladen verzekeren, dat hoe gevaarlijk ook zijne wonden zijn, men echter alle hoop heeft hem te behouden.

De gezanten van Engeland, Sardinien en Denemarken, en de zaakgelastigden van Pruisen en Oostenrijk hebben reeds in den avond van gisteren en heden morgen een bezoek bij den Belgischen vorst afgelegd.

— Van eenige dagen is het bestuur te Marseille in groote ongerustheid geweest, wijl men had vernomen dat de stoomboot *Guide Alberte* aldaar binnen kort zoude terugkomen. De vrees dat zulks niets goeds mogt voorspellen, heeft een oorlogsbrik van Toulon doen uitvaren, om de bewegingen van genoemd vaartuig gade te slaan.

— De kommissie die de beide weigerende kamers naar de Tuilerien zoude hebben gezonden, om den toestand der kolonie in overweging te doen nemen, heeft te Orsay gehouden, zich op een uitstap in de omstreken begeven, doch is, in weerwil eener groote bedeling, dezelve zoo onheusch ontvangen, dat zij zich voorgenomen heeft haren overtuigen, hoe moeijelijk het is, aldaar eenige verordeningen te maken.

— De fondsen waren heden (28 *October*) genoteerd: 5 pCt. kont. en op tijd 102,30; 3 pCt. kont. 76,90; op tijd 75,20; Nap. kont. 91; op tijd 91,10; Sp. perpet. kont. en op tijd 63¼; 3 pCt. 37⅛; op tijd 38; Cortes 16.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 31sten October.

Gisteren heeft ook de eerste kamer der Staten-Generaal het adres in antwoord op 's Konings troonrede met algemeene stemmen aangenomen. Heden ten een ure zal de gezamenlijke commissie uit beide kamers, waartoe voor die van de tweede kamer, met bijvoeging van den heer *de Bordes*, dezelfde leden benoemd zijn, die met het redigeren van het concept-adres zijn belast geweest, hetzelve den Koning aanbieden. Naar men verzekerd heeft het adres schier tot geene beraadslagingen aanleiding gegeven en al dadelijk den bijval der vergadering verworven. Ten twee ure zal de tweede kamer heden bijeenkomen, waarin het verslag der commissie, die 's Konings antwoord der kamer zal mededeelen, zal worden uitgebragt.

Gisteren hebben de afdeelingen der tweede kamer hun onderzoek over de aan dezelve onderworpen voorstellen aangevangen, doch nog niet over de begrotingswetten beraadslaagd. In den loop dezer week zullen te dien aanzien de beraadslagingen in de afdeelingen een aanvang nemen.

— Z. K. H. Prins *Frederik* is in gezelschap van Z. K. H. den Kroonprins van Pruisen van Kleef den 26sten dezer te Keulen aangekomen, en eergisteren namiddag, den 29sten, op deszelfs terugreize naar 's Hage, Nijmegen weder gepasseerd.

— Te Amsterdam zijn den 30sten dezer uit 's Gravenhage aangekomen de Prins *Felix van Schwartzenberg* en de graaf *Allegri*, aangelastigde van Oostenrijk aan het hof der Nederlanden.

— Het onlangs door de stoomboot *graaf Cancrin* uit Zeeland naar Texel gesleepte stoomschip, *de Beurs van Amsterdam*, is thans in het Oosterdok te Amsterdam gehaald om te repareren.

— Volgens berigten bij een handelshuis te Amsterdam ontvangen, schijnt het plan, om eenen spoorweg van Minden naar Keulen en Dusseldorp aan te leggen en de Wesser-vaart, gerekend van Bremen af tot Minden, te verbeteren, ten gevolge van onderscheiden, tusschenbeide gekomen omstandigheden, voor eenen tijd te zijn opgegeven.

— In de Vergadering van het Departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen te Heusden gevestigd, heeft den 22sten October ll. de plegtige uitreiking der bronzen Medaillen plaats gehad, aan *Hendrikus Bakx* en *Gerrit Hartman*, visschers van Woudschem, welke twee schippers van Oud-Beijerland, die met hun vaartuig in den jongsten storm op de rivier de Merwede waren omgeslagen, van eenen bijna onvermijdelijken dood gered hadden.

— Bij de thans afgeloopen wapenschouwingen van Oostenrijksche troepen in den omtrek van Verona zijn onder andere hooge personen tegenwoordig geweest, Z. K. H. Prins *Frederik* van Pruisen, en onze Opperbevelhebber van de 2de divisie infanterie, hertog *Bernhard van Saxen-Weimar*.

— In berigten uit Toulon van den 16den dezer wordt gemeld, dat tegenwoordig in de geschutgieterij aldaar groote drukte heerschte en men er onophoudelijk bezig was met het gieten van kogels, bommen en dergelijke. De van deze oorlogsbenoodigdheden in den zeehaven bijeengebragte voorraad zou reeds genoegzaam zijn, om een te velde trekkend leger van 50,000 man van het noodige te voor-

zien. Men brengt deze toebereidselen in verband met eene onderneming, die in het volgende voorjaar tegen Constantine, in het Rijk van Algiers, zou worden uitgerust. Het aantal der Fransche oorlogschepen, die op dit oogenblik in de Middellandsche zee dienst doen, bedraagt niet minder dan 40, zonder de stoomkoeters mede te rekenen. Daartoe behoort de vloot in den Grieksehen Archipel, onder den Admiraal *Hugon*, die uit 3 linieschepen, 2 fregatten, 2 korvetten, 6 brikken en 3 galarres bestaat. De overige schepen, ten getale van 16, waaronder verscheidene kleinere zijn, bevinden zich alle op de kust van Algiers.

— Ter Antwerpsche beurs van dingsdag waren genoteerd: Belg. 94; Metall. 95¾; Bras. 67½; Sp. perpet. 5⅞, ¾; 3 pCt. 38¼; Uitgest. 12¼; Nap. 94; Sicil. 90; Rom. L. 88¾, 89.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 28sten October.

De minister van staat van Z. M. den Koning der Nederlanden, baron *Fagel*, is, den 25sten dezer alhier aangekomen.

De zittingen der bondsvergadering worden tegenwoordig, bij het afwezen van den president, den heer von *Münch Bellinghausen*, [illegible] gehouden onder het voorzitterschap van den heer generaal postmeester *von Wagner*; maar men hoort volstrekt niet, dat in dezelve [illegible] iets ter tafel gekomen zij, wat betrekking zou hebben op het Duitsche congres, waarvan de meeste bladen in Duitschland als op handen zijnde spraken. De militaire commissie van den bondsdag is steeds bijzonder werkzaam; en ook die commissie, die met het onderzoek naar de oorzaak der oproerigheden belast is, houdt geregeld hare bijeenkomsten.

— De beide kamers der Saksische standen hebben thans aan het handelsverdrag, door de regering met Pruissen, Beijeren, Wurtemberg en andere Duitsche staten, gesloten, hunne goedkeuring gegeven. In een bericht uit Dresden van den 13den october vindt men omtrent deze belangrijke zaak de volgende inlichtingen: » De kontrakterende staten zullen trachten zoodra mogelijk een gemeen stelsel van munten, maten en gewigten in te voeren, en daarover dadelijk in onderhandeling treden. De watertollen en recognitiegelden zullen naar de bepalingen der Weener kongres-acte, en naar de bijzondere verdragen worden geheven. De inkomende, uitgaande en transito-regten aan de grenzen der vereenigde staten ontvangen, zullen tusschen deze, naar verhouding hunner bevolking, worden verdeeld. De voorregten vroeger toegestaan aan bijzondere plaatsen, waar men gewoon is jaarmissen te houden, zullen zoo veel mogelijk beperkt en langzamerhand ingetrokken worden. Het verdrag komt den 1sten januarij 1834 in werking en duurt voorzeker tot januarij 1842. Wordt hetzelve niet meer dan twee jaren voor dezelfs afloop opgezegd, dan zal het gerekend worden voor 12 jaren te zijn hernieuwd, tenzij in alle geval de gezamenlijke bondstaten art. 19 der bondsakte geheel ten uitvoer leggen."

— Uit Weenen schrijft men van den 22sten october, dat de dood des Konings van Spanje aldaar nog bij voortduring vele onzekerheid gaf. De Spaansche gezant, graaf *Campuzano* had daarvan de tijding officieel aan het Oostenrijksche gouvernement mede gedeeld, doch zijne nieuwe geloofsbrieven nog niet overhandigd, wijl deze formaliteit door de erkenning der jonge koningin meest worden voorafgegaan, en het Oostenrijksch bestuur den loop der gebeurtenissen voor eenigen tijd zelven te willen afwachten, alvorens zich daarover te beslissen. In het personeel der hooge militaire bevelhebbers zag men eenige veranderingen te gemoet, men meende dat de tegenwoordige opperbevelhebber van het leger in Italien, graaf *Radetzki*, tot voorzitter van den Hofkrijgsraad zoude worden benoemd, en in zijne vorige betrekking door den Vorst *Philip van Hessen Homburg* vervangen.

— Uit Zwitserland vernemt men, dat bij de bezweering der nieuwe grondwet van Schwitz niet minder dan 2000 landlieden tot het oude land behorende, op eene de kantonsvergadering verlaten hebben; waaruit men besluit, dat de meerderheid, immers in dit gedeelte van het kanton zich aan den dwang der bondsvergadering heeft onderworpen.

— Van Napels schrijft men, dat er sedert eenigen tijd wederom veel gesproken wordt van eene verandering, die in het ministerie aldaar en wel in den liberalen zin moest plaats hebben. Men zegde, dat de generaal *Florestan Pepe*, broeder van generaal *Wilem Pepe*, die zich door de revolutie van 1820 heeft doen kennen, tot minister van oorlog benoemd zou worden, en aan den graaf *de Cumaldoli Ricciardi* het departement van justitie zou worden opgedragen. Tot gezant bij het fransche hof noemde men den prins van *Cutriano Filangieri*, en ook de hertog *de Majo*

Iets over de Staatkundige mededeeling van den Minister van Buitenlandsche zaken.

Gedurende de laatste tien maanden is onze Regering menigmaal blootgesteld geweest aan buitenlandschen laster, die, in een officieel gewaad tot ons over komende, in enkele monden, bij ons te lande weerklank vond. Het werd voor den onbevangen lezer voor hem die slechts vlugtig en ter loops zijne gedachten aan het staatkundig nieuws, of aan de beoordeeling der dagbladen kondewijdt – van dag tot dag moeijelijker te onderscheiden, of de aanklagingen van vreemden en eenige weinige inlanders, al of niet van grond ontbloot waren. Want, men vervalschte daadzaken en omstandigheden, men verdraaide woorden en overeenkomsten, nam de geschilpunten wegens *Luxemburg* en die der vaart langs de *Maas* tot voorwerp, om het zaad van tweedragt op nieuw in ons midden te strooijen; en daar onze Regering vermeende haar woord te moeten gestand doen en den staat der onderhandelingen geheim houden, zoo moest het noodwendig, vooral in het oog van ergdenkenden, schijnen, dat onze koning niet geheel vreemd was aan de vertragingen, die de onderhandelingen gedurig ondergingen. Ook gelukkig was het tijdstip der bijeenkomst onzer staten-generaal daar, en door 's Konings troonrede en aandragen gestaafde mededeelingen van den Minister van Buitenlandsche Zaken, hebben de binnen- en buitenlandsche onruststokers hunne poging verijdeld gezien, om het gehouden gedrag onzer Regering in een verkeerd daglicht te plaatsen, en het vertrouwen, dat, tot nu toe, tusschen den troon en het Nederlandsche volk bestond, weg te redeneren.

Die mededeeling kwam dus juist ter snede, om alle twijfelingen deswegens te doen ophouden, en de sluijke, maar dikwijls minkende bedoelingen onzer Regering in een helder daglicht te plaatsen, met het aangeduidde vooruitzigt, eene *aannemelijke* afdoening te zien volgen, op de gedurige pogingen, welke van deze zijde zijn aangewend geworden, om daartoe te geraken.

Het standpunt, waaruit de minister *Verstolk van Soelen* de zaken heeft doen overzien, en de slotsom, waartoe hij zijne redevoering eindigt, leveren overvloedige stoffe tot waarnemingen, die zich tot de uitgebreide staatkundige verwikkelingen van ons geheel werelddeel uitstrekken: waarnemingen, waarover de voorzigtige staatkunde onzer Regering den sluijer des geheims laat, terwijl zij dien echter tevens zoo doorschijnend maakt, dat de aandachtige beschouwer der gebeurtenissen hem niet behoeft op te ligten, om te zien, hetgeen men verbergen wilde, doch dat niet verborgen kan blijven.

Wanneer het den minister niet vrij stond te zeggen, wat hij gevoelde, zoo kennen wij geene banden, die ons zouden beletten, ons gevoelen deswegens te uiten. Beproeven wij alzoo, ofschoon in de schaduw der geschiedenis van de Europesche staatkunde, waarop de jongste mededeelingen achter eenig licht verspreid hebben, naar de oorzaken om te zien van den tegenstand, dien onze gevolmagtigden te *Londen*, bij iedere stap der onderhandelingen, ontmoet hebben.

Dat die tegenstand niet aan de zijde onzer regering kwam, maar alleen van den kant der Fransche en Engelsche kabinetten, die de overdrevene vorderingen van het Belgische bewind op alle mogelijke wijzen ondersteunden, was vroeger reeds blijkbaar, en is nu onlangs wederom op nieuw duidelijk en klaar bewezen geworden.

Het was *Frankrijk* en *Engeland* niet te doen, om aan *Oud-Nederland* de zoo zeer gewenschte rust te schenken. Dit was reeds blijkbaar bij den aanvang der onderhandelingen. Het protokol van 12 Januarij 1831 behelsde eene dadelijke vereffening der geschillen. Onze Regering nam het aan en nu zouden alles tot vrede en rust te gallen terugkeeren. Doch dit was juist, wat *Frankrijk* en *Engeland* niet wilden, en het protokol, hoewel door hen zelven eerst bekrachtigd, werd weinig tijds daarna verworpen, om vervangen te worden door andere grondslagen van scheiding, die noodwendig, wilde onze Regering de dierbaarste belangen van de natie, niet geheel ter zijde zetten en opofferen, moesten verworpen worden. Hoe dikwerf onze Regering ook het protokol van 12 Januarij 1831 terug riep, het was al te vergeefs. Dat protokol zou een einde aan het geschil hebben gemaakt, en men verlangde het tegendeel; men verlangde verwikkelingen, waarbij Talleyrand en Palmerston de handen vrij kregen, om nu *zoo* en later weder *dus* te handelen. En deze beide diplomaten vonden in *Nederland* zelf een ruim spel voor hunne arglistige staatkunde. Het noodlottige geroep van *scheiding! scheiding!* zoo ontijdig in *Noord-Nederland* bij herhaling door sommige dagbladen aangeheven; de stelling van het kopen eener wenschelijke eener scheiding *hoe dan ook*; de voorstelling van sommige onzer dagbladen, alsof die scheiding a priori als eene afgedane zaak moest beschouwd worden, benevens het ontijdig aandringen op de verandering en wijziging onzer staatkundige instellingen; de vertoogen die van eenige anderen kant daartegen werden ingebragt, en eindelijk de ioblasingen der afgezanten van het oproerig bewind, alsof er eene partij in een onzer gewesten bestond, die de Belgische zaak ware toegedaan, welke partij, volgens hun zeggen, slechts eenige ondersteuning en aanmoediging noodig had, om zich uit te breiden en sterk te maken; – dit alles deed aan beide bovengenoemde diplomaten de mogelijkheid inzien, om de Nederlandsche Regering, door derzelver eigene onderdanen, in het nauw te brengen en tot meerdere concessiën te doen dwingen, concessiën, die in de uitgebreide plannen der jongste omwenteling schenen opgesloten te liggen. Laten wij, een oogenblik hierbij stilstaande, eenige stappen terug doen.

De eerste zegeteekens van het door Franschen en Engelschen gestookte oproer te *Brussel*, waren gemengd met die: *de Hollanders over den Moerdijk!* De Fransche en Belgische dagbladen schenen elkander daarbij het woord te leenen, om door kracht van redeneering te willen bewijzen, dat *daar ter plaatse* de Zuidelijke grenzen van *Noord-Nederland*, en het regt en billijk was, dat *Noord-Braband* bij *België* werd getrokken. Ofschoon het geschut van de citadel van *Antwerpen* andere grenzen had afgemeten, ofschoon de met geestdrift te wapen gesnelde bloem der Nederlandsche natie die grenzen afbakende, ofschoon het Noord-Brabandsche bloed ook de boot van van Speyk en de velden van *Hasselt* had helpen verëenvigen, bleef echter het denkbeeld van den *Moerdijk*, als Hollands grens, bij de revolutionnaire magten aanhangend. Hij die de officiele en niet officiele dagbladen van dien tijd en zelfs van later, met eenige aandacht gelezen heeft, heeft zulks duidelijk moeten opmerken.

Openlijk daarop aan te dringen, was niet wel doenlijk, wilde men met het Noorden niet breken, welks achterdocht reeds gaande was gemaakt. De propaganda zoude alzoo hier moeten verrigten, waarvoor de staatkunde stil moest staan; alleenlijk behielden de beide ons vijandige kabinetten aan zich, om dezen, in den laatsten tijd zoo magtig geworden, het been van het liberalismus te besturen, en, door het rekken der onderhandelingen, tijd te laten, om te werken en om de banden te verbreken, die het palladium van ons behoud te zamen hield. Dit zijn geene fictien, want openlijk genoeg hebben wij deze pogingen zien aanwenden.

Men ga nu slechts de verschillende mededeelingen na, welke aan onze Staten-Generaal, gedurende al dien tijd, over de onderhandelingen gedaan zijn, en dan zal men verbaasd staan, over de onbegrijpelijke en vermogende onbeschaamdheid, waarmede de Fransche en Engelsche staatkunde, telkens nieuwe moeijelijkheden inbragten, en later zulks onzen Koning te laste legden, en deze pogingen verdubbelden, bij het minste bewijs van verflaauwde geestdrift, 't welk men bij ons te hunde meende te bespeuren.

In het kort, de oorzaken van den tegenstand van die zijden, zoeken wij in het verlangen der revolutionnaire gouvernementen, om, op de eene of andere wijze, de provincie *Noord-Braband*, van ons afhandig te maken; niet slechts om *België* daarmede te verrijken, maar, omdat die plek gronds gelegen is in het groote plan van insurrectie, waaraan *Engeland* en *Frankrijk* sints jaren werken, en dat in den beiden Oosten den Kodieg dat *Nederlanden*, verbonden met het Noord-Oostelijke *Europa*, een te belangrijk strategisch punt is, om het niet op alle mogelijke wijze te betwisten.

Omtrent de gegrondheid van hetgeen wij hier door den sluijer des geheims vermeenen heen te zien, zouden wij daadzaken kunnen bijbrengen, doch hierbij gevoelen wij, dat *'t vrij staat te gevoelen, wat wij willen, doch niet te zeggen, wat wij gevoelen.*

Nog eene aanmerking. Kort na de bijeenkomst der Noordsche vorsten durfden wij met volle zekerheid ter neder stellen, dat onze zaken in ons oog veel beter stonden, dan in den aanvang van het jaar. Een van die geschriften, welke het zich tot taak schijnt gesteld te hebben, met onze vijanden, wetens of onwetens, mede te werken, daar dit gezegde tot onderwerp zijner twistbragt-strooijende verfoogen, terwijl hetzelve gelijktijdig als argument tegen ons aanvoerde den vermeenden last van den Prins *van Schwartzenberg*, om den Koning te doen kennen, dat de bedoelde Vorsten zich van onze zaak terug trokken. En het was juist deze zending, die ons gerust stelde; het was de zekerheid, die wij hadden, dat de Noordsche Mogendheden eindelijk de bedoelingen der revolutionaire gouvernementen doorgrond hadden, en de maatregelen getroffen waren, om in geen geval hen tot dat doel te doen geraken. En het is ook nu eerst, dat de Koning zich wederom met eenige gerustheid kan overgeven aan de onderhandelingen, tot eenen vasten grondslag van scheiding, zoals onze minister dit in de voorlaatste zitsnede zijner redevoering doet gevoelen.

Wij gelooven alzoo, nu verre op het standpunt te staan, welke het grootste gedeelte der natie gedacht had reeds sedert lang te hebben bereikt.

De bedoelde opvattingen hebben alzoo veel licht over onzen toestand verspreid, en hebben vooral, zoo wij hopen, den binnen- en buitenlandschen laster voor langen tijd den mond gesnoerd.

Letterkundige Berigten.

Merkwaardigheden uit den Tiendaagschen Veldtogt der Nederlanders in België. Met portret, 24 platen en kaart van het tooneel des oorlogs. 1ste, 2de en 3de aflevering. Te Amsterdam bij G. J. A. BEIJERINGK, 1832-1833, in klein 8°. De prijs van elke aflevering van drie vellen druks en vier platen is . . . . . f 1,40.

Vele geschriften, verhalen, anecdoten en tafereelen over en van den korten, en door eene roemrijke uitkomst, zoo merkwaardigen veldtogt in België in de maand Augustus 1831, zijn reeds den nederlandschen lezer aangeboden geworden, en nog is de leeslust voor dit belangrijke onderwerp niet verzadigd. Vele dezer geschriften hebben wij onder de oogen gehad, doch in de meeste zochten wij te vergeefs naar eene krijgskundige beschouwing. De *Militaire Spectator*, die een aanvang gemaakt had, deze gewigtige gebeurtenis van uit een krijgskundig oogpunt te overzien, heeft zijne vertoogen bij de *inleiding* afgebroken, en zoo het schijnt, op gegevene wenken, om het in bijzonderheden te treden, met welker bekendmaking onze vijanden gediend zouden zijn. Van daar wellig de oorzaak, dat deze veldtogt tot nog toe meer populair dan wel krijgskundig beschreven is geworden. Het thans voor ons liggende werkje kan men evenmin als eene krijgskundige geschiedenis aanmerken; — twouwens de titel belooft zulks ook niet, en voor algemeene lectuur is de wijze, waarop het is bewerkt geworden, te verkiezen.

Drie afleveringen, van de zes, waarmede het werk zal kompleet zijn, hebben wij ontvangen, en ofschoon wij over dit werk - dat voorzeker onder de, tot nog toe verschenen werken over dit onderwerp, zoowel om inhoud, uitvoering, als keurige plaatversieringen, eene eerste plaats zal beslaan - niet volkomen kunnen oordeelen, voor dat hetzelve geheel volledig zijn zal, willen wij echter een paar woorden tegen over de afleveringen die tot nu toe verschenen zijn.

De inleiding geeft een beknopt overzigt der voorafgegane gebeurtenissen en der gegronde aanleidingen tot den oorlog, en alhoewel dezelve geene nieuwe noch onbekende daadzaken bevat, houden wij dezelve echter volledig genoeg voor het te behandelen onderwerp; eenige officiele stukken zijn daarin opgenomen. Daarop beginnen de *merkwaardigheden* met de groote legerschouwing des konings in het laatst van Julij 1831; vervolgens de aankomst des prinsen van Oranje bij het leger, om over hetzelve het opperbevel te aanvaarden, en hier hadden wij voor de indeeling onzer gezamenlijke krijgsmagt en derzelver beschrijving, eene gevoeglijker plaats gevonden, dan daar waar de schrijver die, op bladz. 133, tusschen de reeds verhaalde krijgsbedrijven inlascht. De stemming van het leger bij den intogt in België, is met geestdrift gesteld, en deze blijft merkbaar bij het afschetsen der voornaamste tafereelen, welke de gebeurtenissen der maand Augustus, zoowel bij het leger te velde, in Staats-Vlaanderen, als in de citadel van Antwerpen, den schrijver aanboden. De officiele stukken, daarop betrekkelijk, zijn er in opgenomen. De derde aflevering eindigt met het bezetten van Diest door de eerste legerafdeeling. Hier en daar hebben wij eenige kleine misstellingen opgemerkt, waaronder wij voornamelijk begrijpen, de opgave, dat de prins van Oranje den tweeden dag zijn hoofdkwartier te Turnhout » met de derde divisie, onder bevel van den luitenant-generaal MEIJER, vestigde." Zonderling komt deze misstelling voor, omdat onmiddellijk daarop het verslag van den prins aan den koning volgt, waarin duidelijk genoeg wordt opgegeven, welke divisie Turnhout alstoen bezet hield, hebbende de vereeniging met de derde divisie eerst twee dagen later plaats gehad. Zulks mag wel op het einde van het werk als misstelling worden aangewezen (vid. bladz. 68).

Op bladz. 132 vinden wij *Pontécoulant*, een fransch zendeling van het begin der omwenteling, als oud prefect van Brussel getiteld; ook dit is eene misstelling; het was de broeder van dezen, thans pair van Frankrijk. Op bladz. 134 is de naam van den majoor der rijdende artillerie, RAMAER, verkeerd overgenomen; dezelve komt daar voor als *Ramaer*. Overigens heeft de schrijver uit verschillende bronnen geput, zonder dat deze juist altijd getrouw worden opgegeven, desniettemin, heeft het werk daardoor in belangrijkheid gewonnen.

De plaatjes zijn keurig uitgevoerd; vooral verdienen eene eervolle onderscheiding: *het stormenderhand innemen van Raevels; bivouac op de Eerselsche heide; het kuwelsen van den student* HUET; *het gevecht bij het Hazegras; de uitval der bezetting van de citadel; het opbrengen der genomen Belgische schepen; het gevecht bij Hasselt en de vlugt van* DAINE *en zijn leger.* Vooral in het laatste is veel leven en gewoel, iets dat bij de overige platen ontbreekt. Krijgstooneelen zijn altijd sterk gestoffeerd, en dit zochten wij te vergeefs op plaat 2, 3 en 4. Ook bij sommige der opgenoemde had dit beter kunnen zijn.

ONBEZWEKENE GEHECHTHEID en TROUW of DE EDELE NEGERSLAAF. Eene merkwaardige Geschiedenis uit den opstand der Zwarten op St. Domingo. Gevolgd door een kort overzigt van St. Domingo en deszelfs geschiedenis. Te 's Gravenhage bij A. KLOOTS 1833. f 2,40.

Het eerste gedeelte van dit boek is eene vertaling van het Fransche werkje van PIGAULT-LEBRUN, *Adonis ou le bon Nègre*, en behelst een op waarheid gegrond, maar in de bijzonderheden wat bijgeschilderd tafereel uit den gruwelijd van den opstand der zwarten op *St. Domingo* in 1791. De Vertaler, die in zijne Voorrede eenige algemeene denkbeelden over de vrijmaking der negerslaven mededeelt, en daarbij (persoonlijke en nationale vrijheid verwarrende) de volksregering, het burgerkoningschap en de houding van *Oud-Nederland* in de drie laatste jaren te pas brengt, meende, dat eene overbrenging in onze taal welkom zoo zijn, omdat het werkje, niet alleen voorbeelden gevende van de onmenschelijkheid der planters, maar ook van de wreedaardige woestheid der eenklaps vrij geworden slaven, strekken kan om de groote omzigtigheid te regtvaardigen, welke bij de vrijverklaring der Negerslaven zoo dikwijls is aangeprezen. Het verhaal is onderhoudend en boeit de aandacht in groote mate: de vertaling is wel uitgevoerd, maar het veraangenaamt de lezing niet, dat overal waar Negers sprekende worden ingevoerd, de gebrekkige woordschikking wordt nagebootst, waarvan zij zich bedienen moeten, om door Europeanen te doen verstaan. Bij voorbeeld: » Maar, daar blanken » weten, zedeleer zoo noodig, om gelukkig te maken menschen, waarom » dan zij niet geven aan kinderen van hen meesters in zedeleer, zoo als » zij geven meesters in dansen, meesters in spelen op guitar, en anderen." Het gedeelte van het werk, waaruit de aangehaalde woorden genomen zijn, en waarin de Heer D'HERBOUVILLE aan den braven Neger ADONIS eenige denkbeelden over de Zedekunde mededeelt, had door den Vertaler veilig achterwege kunnen gelaten worden. De redeneringen daarin vervat, hebben zeer weinig om 't lijf, en de Vertaler heeft wel te regt in een paar noten doen gevoelen, dat het onzen Christelijken landgenooten ergens

lijk moet voorkomen, dat de Heer D'HEROUVILLE, die hier als een voorbeeld van deugd en braafheid wordt voorgesteld, zijn onderwijs aan den Neger ADONIS zoo inrigt, alsof er geen geopenbaarde Godsdienst bestond. Maar deze onchristelijke geest, welke ook op andere plaatsen van het verhaal doorspeelt, ware genoegzaam gewreekt, om het, of onvertaald te laten, of, met behoud van het historieele, in eenen anderen vorm te gieten. En wat zullen wij van ZERBINE, die in dit verhaal voorkomt, zeggen? bijzit van den afschuwelijken BRASSOU, bijzit nog van meer anderen, wordt deze negerin geschilderd, niet alleen als een toonbeeld van bekoorlijkheid, maar ook van natuurlijke goedhartigheid en wordt zij eindelijk de echtgenoote van den edelen ADONIS, zonder dat hare vroegere levenswijze een enkel blijk van afkeuring erlangt. Dergelijke voorstellingen — en er komen er zoo maar al te veel uit de pen van ligtzinnige Franschen — zijn gevaarlijk voor de goede zeden, en men moest omzigtig genoeg zijn, om dezelve niet op onzen Bodem over te brengen. Het tweede gedeelte van het aangekondigde werk bevat kort en zakelijk het wetenswaardigste uit de geschiedenis van *St. Domingo*.

LIEFDE GIFTEN,

bij de ondergeteekenden ontvangen, ten behoeve van den ongelukkigen kanonnier STURM, die op den 2. Augustus l., nabij *Axel* in *Vlaanderen*, door het onverhoeds losbranden van het geschut, zijne *beide Armen* verloren heeft.

Door tusschenkomst van den 1sten Luitenant MANS, van de Dalschimmenten te Leeuwarden . . . . . ƒ 11,50.
Van N. N. te Utrecht, een Russische carpen . . . . . « 50,00.
ƒ 61,50.
Bedrag der vorige opgaven . . . . « 112,99.
TOTAAL . . . ƒ 174,42.

De ondergeteekenden hebben bereids ƒ 84,75 aan de Heeren Gebroeders Aannemers te Middelburg overgemaakt, die zich gaarne met de verdere bezorging dat geldelijk belastten.

Zij betuigen bij deze den warmsten dank, voor de onbaatzuchtige bewijzen van belangstelling in het deerniswaardig lot van den Kanonnier STURM, die gewis elke Vaderlandsche gift als een balsem voor zijne wonden zal beschouwen.

BREDA, den 24. October 1833.

BROESE & COMP.

160ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

DERDE KLASSE.

VIJFDE LIJST. N°. 1,776; N°. 2,910; 12,723; 5,429 ieder ƒ 1,000.
ZESDE —— N°. 12,051 ƒ 1,000.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

WOENSDAG, *den 30sten October.*

TARWE. — Bij gerijf als voren verkocht: 125 ℔ N. Vriesche ƒ 170; - 125 ℔ Vrieche ƒ 183; - 128 ℔ Rostokker ƒ 203; - 127 ℔ Poolsche ƒ 235.
RIGGE. — Prijshoudend: 118 ℔ jarige Rhijn ƒ 150; - 122 Remmert ƒ 170; - 122 Mecklenburger ƒ 170.
GARST. — Prijshoudend: 100, 104, 105 ℔ Old. winter ƒ 103, 110; - 108 Knobbe ƒ 115; - 110 Holst. ƒ 110.
HAVER. — Als voren: 88 ℔ Groninger dikke ƒ 82.
BOEKWEIT. — Zonder handel.
KOOLZAAD. — In eenen doen: Cromhorns ƒ 52.
LIJNZAAD. — Zonder handel.
OLIE. — Raap- per N. vat ƒ 37½; - Lijn- ƒ 35; - Hennip ƒ 37½; - Raap Koeken per 1000 ƒ 48, 55; - Lijn- per 104 ƒ 83, 10.

Nieuwsprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 30sten October.*

	laagste koers	hoogste koers	koers of ½ uur		pCt.	laagste koers	hoogste koers	koers of ½ uur
Nederland, pCt.				Cert. dito 1831	5	91½		
Werker schuld	49 7/16	49 7/16	49 7/16	Obl. te Londen	5			
Dito	92 3/16	92 5/16	92 5/16	Certif. te Hamb.	5			
Uitgestelde dito	1 3/16	1 7/16	1 5/16	Inschrijv. Assig.	6	65 3/16	65 5/8	65 5/16
Kapshill dito	21 7/16	22 3/16	22	Certificat. dito	6			
Amort. Syndic.	86½	86 5/16	86 3/16	Polen.				
Dito	69½	70	69 15/16	Kand. Loot. fl. 300	107			
Schatkist	101½	102		Pausen.				
Oorlogsleening	100			Dito dito B. 50	89½	90	89½	
Leening 1821	102⅝			Oostenrijk.				
Handel-Maats.	93 5/16	94		Dito dito ƒ 100				
Frankrijk.				Dito dito » 250				
Inschr. Grootb.	74⅞			Metalliek	5	93⅞	92½	93⅛
Engeland.				Dito bond. gem.	5			
Dito per 12 Aug.				Dito	2½	50¼		
Spanje.				Oblig. Goll & C.	5			
Certificat. Amst.	5 501	501	503	Dito	4			
Dito ƒ 1000	385			Cert. Stadsh. dir.	2½			
Dito pc. Sch.	5 12	12 1/16	12	Veen, Bankier.	5			
Cert. Bons. Lond.	75			Denemarken.				
Portugal.				Leening te Lond.	3			
Certificat. Lit. B.	5			Brasilien.				
Dito Eyle & C.	5			Dito Rotschild.	5	90½		
Leen. Lond.	5 90			Griekenl.				
Rusland.				Dito te Londen	5			
Leening	101	101⅛	101					
Dito dito	101	101⅛	101					

Heden overleed onze geliefde Kindje MARINUS CORNELIS, in den ouderdom van 7 maanden.

BREDA, 29 October 1833.

D. J. GALLAS, *geb. De Kat.*
M. VAN DE MEER.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE GOEDKEURING.

Het Gezelschap Operisten van *Amsterdam*, onder Directie van *J. H. DESSAUR*, voornemens zijnde eenige Representatien in den Schouwburg alhier te geven, zal het genoegen hebben op Maandag den 4den November 1833, *Tot opening van het Tooneel*, te vertoonen: DIE HEIMLICHE EHE, groote vermaarde Opera in drie bedrijven, naar het Italiaansch, IL MATRIMONIA SEGRETO. Muzijk van *Cimarosa*, en na hetzelve in het Nederduitsch, HET POSTHUIS AAN DE GRENZEN of *de Drie Gelukkige Dames*, komiek Zangspel van *J. H. Dessaur*.

Bovengemelden bevelen zich in de gunstige protectie van het geëerd Publiek, zullende men, zich onbepaald laten, zoo door Zang en Spel als kostige Costumes, de vroegere verworvene toejuiching wederom te verwerven.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Steam Navigation Company,
voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

De prijzen der plaatsen zijn: in de Eerste Kajuit £ 3 en in de Tweede Kajuit £ 2.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Zaturdag den 2. November, des middags ten 12 uur.

W. SMITH & COMP.

Nadere inlichting bij de Agenten voorad. J. A. VAN ES.

BERIGT VAN UITGAVE.

Van een NIEUW FRANSCH-NEDERDUITSCH en NEDERDUITSCH-FRANSCH WOORDENBOEK, dat door W. J. THIEME te *Zutphen*, in twee Deelen, in gr. 8°. zal uitgegeven worden, tegen den zeergen prijs van negen *Cents* per vel. Ondat men over de waarde van het Werk zonde kennen oordeelen heeft de uitgever eenige afgedrukte bladen van hetzelve ter inzage gelegd bij sommige Heeren Boekhandelaars, vermeld op de alom verzondene proeve van bewerking.

De Nederlandsche Anekdoten Almanak voor 1834,

is van heden af, in alle vermaarde Boekwinkels voorhanden,

à 90 Cents. Alemande.

DE DWEEPER, *Een woord dan allen die de waarheid liefhebben.* Door M. T. LAUMAN, Predikant te *Oosterhesselen*. Prijs ƒ 1,00.

HONGARIJE ZOO ALS HET IS, EN DE HONGAREN ZOO ALS ZIJ ZIJN. Door C. VAN ZEPENHAST, J. C. VON THIELS en A. ELTAICH. Met aanmerkingen van den Vertaler. Prijs . . . . . ƒ 0,50.

VADER JACOB'S LEERZAME VERTELLINGEN IN HET HOEKJE VAN DEN HAARD, *aan zijne Kinderen.* Prijs . . . . . « 0,90.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

ZIJN VOORHANDEN DE VOLGENDE ALMANAKKEN, VOOR 1834:

I. H. Clauren, Vergissmeinnicht. Ein Taschenbuch für 1834. ƒ 2,20.
II. Cornelia. Taschenbuch für Deutsche Frauen. « 1,30.
III. Rosen. Ein Taschenbuch. « 2,90.
IV. Penelope. Taschenbuch. « 3,90.
V. Almanach de Gotha. « 2,30.
VI. Nederlandsche Anekdoten-Almanak. « 0,90.

alsmede:

VII. Vues Pittoresques des lacs, des Montagnes, des Passages et des Châteaux du Comté de Westmoreland, Cumberland, Durham et Northumberland; d'après les dessins originaux de Thomas Allom; avec des notices historiques et descriptives par J. J. Gérard, A. M.

L'ouvrage forme un volume in-octavo, imprimé sur papier fin. Chaque livraison contient quatre gravures en taille-douce, supérieurement exécutées. Il paraît un numéro tous les quinze jour, prix 60 Cent.

Bij bovengemelden zijn tevens te bekomen onze Inteekening-prijs, alle, sedert 1830, uitgekomen en nog niet Inteekenaars ontbrekende Livraisons van

I. Les Œuvres de Buffon, in 70 livraisons text en 1200 fraaiene platen kompleet.
II. L'encyclopédie Moderne, par M. Courtin, in 146 livraisons text en 2 livraisons platen kompleet.
III. Dictionnaire Technologique, 10te livraison.
IV. Dictionnaire des Medecine et de Chirurgie Pratiques, 101 tot 200ste livraison.
V. Iconographie des XIX. Siècle, par Delpech, 26 vol. grand in-8°, conformes à ceux des Œuvres de Merlin.